

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 657/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou ROMŽA s.r.o., Hrnčiarska 5, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Sergej Romža, proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 10 T 99/2018 zo 6. novembra 2019, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3 To 19/2020 z 20. mája 2020, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 9. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c), ako aj svojho práva na uloženie trestu výlučne na základe zákona podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 T 99/2018 zo 6. novembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 19/2020 z 20. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d)

a ods. 2 písm. e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov.

3. Napadnutým uznesením bolo odvolanie podané sťažovateľom a odvolanie podané príslušným prokurátorom proti napadnutému rozsudku zamietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v jeho veci absentuje relevantný procesný dôkaz, na ktorom by bolo možné založiť rozhodnutie o jeho vine. Osobná prehliadka, pri ktorej boli zaistené drogy, bola vykonaná nezákonne, v rozpore s § 104 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Príslušný policajt bol povinný vyzvať ho na dobrovoľné vydanie hľadanej veci a až v prípade negatívneho stanoviska mohol pristúpiť k realizácii, resp. vykonaniu osobnej prehliadky. Nezákonnosť osobnej prehliadky zakladá aj nezákonnosť zaistenia hľadaných vecí, v tomto prípade omamných a psychotropných látok. Na základe takto získaného nezákonného dôkazu nemohol byť vôbec odsúdený.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom a napadnutým uznesením, ktoré boli vydané v trestnej veci sťažovateľa, ako aj príslušným postupom okresného súdu a krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

6. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

7. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku a postupu okresného súdu odvolanie krajskému súdu. Sťažovateľ túto možnosť využil a krajský súd rozhodol napadnutým uznesením.

9. Ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

10. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vo svojej trestnej veci podal aj dovolanie, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tdo 29/2020 z 12. mája 2021 (ďalej len „dovolacie uznesenie“) tak, že dovolanie sa odmieta.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Ústavný súd k uvedenému konštatuje, že sťažovateľ môže v zmysle už citovaného ustanovenia pred ústavným súdom napadnúť aj odvolacie rozhodnutie, a to v prípade, ak svoje námietky proti nemu nemohol uplatniť v ním podanom dovolaní (nespadali by pod dovolací dôvod podľa Trestného poriadku), resp. by boli najvyšším súdom vyhodnotené ako také, ktoré nespádajú pod žiaden z príslušných dovolacích dôvodov.

13. V danej veci nebolo potrebné osobitne preskúmať, či sťažovateľova námietka nezákonnej osobnej prehliadky a z toho vyplývajúcej absencie relevantného procesného dôkazu spadala pod niektoré z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, keďže z predložených dokumentov vyplýva nielen to, že sťažovateľ túto námietku nepredniesol pred najvyšším súdom ako súdom dovolacím, ale aj to, že takúto námietku neuplatnil ani pred krajským súdom ako súdom odvolacím. Uvedené vyplýva aj zo samotného obsahu ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta pochybenia okresného súdu a pochybenia orgánov činných v trestnom konaní vo fáze tzv. prípravného konania, vôbec však neuvádza, ako by sa s jeho konkrétnou námietkou vysporiadal krajský súd ako súd odvolací.

14. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že v právomoci krajského súdu ako súdu odvolacieho bolo zjednanie prípadnej nápravy, ak by sa takáto námietka sťažovateľa ukázala ako dôvodná.

15. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať a vecne sa zaoberať sťažnosťami namietajúcimi porušenie práv iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané

porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

16. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

17. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum (I. ÚS 360/2018).

18. Z princípu subsidiarity vo vzťahu ústavného súdu ku všeobecným súdom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy tiež vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenou uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom (III. ÚS 149/04).

19. Ústavný súd stabilne judikuje, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc, resp. ju považuje za neprípustnú (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012).

20. Vzhľadom na už uvedené bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu